

DECIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, Iuliana Oprea
judecători Ion Druță, Dumitru Mardari, Dumitru Visternicean, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Nina Bănărescu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ,
împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale cu menținerea hotărârii Judecătoria Edineț, sediul Central din 20 februarie 2017,

c o n s t a t ă :

La 28 noiembrie 2016, Nina Bănărescu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, a activat în organele procuraturii de la 01 august 1985 până la 14 decembrie 2004 în diferite funcții de procuror.

Începând cu 17 septembrie 2001, fiind în funcție de procuror adjunct al Județului Edineț, la atingerea vârstei de 50 ani, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariu mediu lunar potrivit funcției deținute, pensie pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procesului în exercițiu.

Afirmă că, cuantumul pensiei i-a fost calculat și ulterior, recalculat în mărime de 80% din salariu mediu lunar potrivit funcției deținute, cu recalcularea acesteia la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție. Însă, ulterior, Casa Națională de Asigurări Sociale a transmis dosarul său de pensionar în gestiunea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț, care, din motive neîntemeiate, a lipsit-o de dreptul dobândit licit, în septembrie 2001, la recalcularea pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 01 aprilie a fiecărui an și cu achitarea a 50% din mărimea stabilită de parlament.

La 01 noiembrie 2016, considerând că organele de asigurări sociale i-a încălcat grav dreptul la proprietate (pensie), dobândită anterior licit, prin aplicarea obligatorie pentru procurori pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție, reclamanta s-a adresat cu o cerere prealabilă întru restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție cu 35%, începând cu 01 ianuarie 2013 și conform art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, începând cu data de 01 august 2016.

Însă, susține reclamanta că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț, în mod pripit, la 03 noiembrie 2016 i-a expediat decizia nr. B-3/2016 din 03 noiembrie 2016 prin care i-a refuzat în admiterea cerințelor înaintate, argumentând că reexaminarea pensiilor pentru persoanele care și-au realizat dreptul la pensie ca procurori până la 01 august 2016 nu li se efectuează, deoarece cadrul legal nu prevede reexaminarea acestora în legătură cu modificarea legislației de salarizare a procurorilor, temei legitim de a recalcula cuantumul pensiei de care beneficiază, nu este.

Afirmă reclamanta că, pârâțul la examinarea cerințelor prealabile nu a determinat corect raportul juridic în cauză, nu au fost luate în considerare circumstanțe importante pentru soluționarea litigiului.

A mai indicat că, Curtea Constituțională în hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, acceptând statuările CEDO de asimilare a dreptului la prestații sociale unui drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, s-a aliniat la jurisprudența CEDO, care pe parcurs a evoluat „nu fără ambiguități în ceea ce privește prestațiile non-contributive, spre o protecție mai largă”. În paragraful nr.79 al hotărârii precitate supra, entitatea de jurisprudență constituțională a concluzionat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

Astfel, consideră reclamanta că un asemenea drept social l-a dobândit licit odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă în anul 2001.

Curtea Constituțională în continuare conchide că „aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care are deja o valoare economică și astfel, constituie un drept de proprietate a persoanei”, susținând că drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă la viitorii procurori (după 09 iunie 2011) cu drept de pensionare.

Cât privește situația procurorilor pensionați până la 01 ianuarie 2004, Curtea Constituțională în hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 „Privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați” paragraful 80, își

menține ferm concluziile sale expuse în hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 privind declararea parțial neconstituțională a Legii nr. 358 din 31 iulie 2003 care anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați. Aici, Curtea Constituțională subliniind că Legea nr. 358 din 31 iulie 2003 și la acel moment aducea atingere unor drepturi de proprietate dobândite - pensiilor aflate în plată.

În consecință, dreptul său la pensie, cu aplicarea principiului recalculării ei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională și nu-l exclude din utilitatea juridică.

Pensiile procurorilor pensionați până la 01 ianuarie 2004 nu pot fi atinse prin declararea parțial neconstituțională a Legii nr. 358 din 31 iulie 2003, fapt menționat în hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004.

Solicită reclamanta recunoașterea ca fiind ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. B-3/2016 din 03 noiembrie 2016, obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț să-i restituie și să-i achite pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariu mediu lunar achitat adjunctului procurorului raionului Edineț, cu recalcularea acesteia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului adjunct raional, în funcție, începând cu data de 01 ianuarie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016 potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 05 februarie 2016, în vigoare de la 01 august 2016.

Prin încheierea judecătoriei Edineț din 06 februarie 2017 a fost admisă cererea Ninei Bănărescu și atras în proces în calitate de pârât Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț din 09 februarie 2017 a fost respins ca neîntemeiat demersul reprezentantului Casei Naționale de Asigurări Sociale privind încetarea procesului.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 20 februarie 2017 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Nina Bănărescu.

S-a considerat neîntemeiat, răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. B-3/2016 din 03 noiembrie 2016.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite Ninei Bănărescu pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului adjunct al raionului Edineț.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze Ninei Bănărescu pensia pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016, după creșterea salariului potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare din 01 august 2016).

S-a respins pretenția Ninei Bănărescu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei ținând cont de majorarea salariului procurorului începând cu 01 ianuarie 2013, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 06 martie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii

Judecătoria Edineț, sediul Central din 20 februarie 2017, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi prin care să fie respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 28 martie 2017, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoria Edineț, sediul Central din 20 februarie 2017, pentru prezentarea apelului motivat.

La 07 aprilie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat apelul motivat.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017 s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea Judecătoria Edineț, sediul Central din 22 februarie 2017.

La 20 iulie 2017, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate (f.d. 168).

Iar, la 11 august 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat la 11 august 2017, împotriva deciziei instanței de apel din 13 iunie 2017 este depus în termen, în cazul în care decizia a fost expediată în adresa participanților la proces la 20 iulie 2017, și recepționată conform avizului de recepție de recurent la 25 iulie 2017.

În susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că, consideră neîntemeiată decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele au dat o apreciere eronată materialului probator și au aplicat eronat normele materiale aplicabile cauzei, invocând aceleași argumente de fapt și de drept ca și în cadrul examinării cauzei în instanțele inferioare.

Totodată a indicat că este neîntemeiată concluzia instanțelor inferioare și în partea obligării recalculării pensiei începând cu 05 aprilie 2013 și respectiv cu 01 august 2016, deoarece la data întării în vigoare a acestor legi, intimata nu a solicitat recalcularea pensiei, ci s-a adresat ulterior instanței, iar instanța în eventualitatea admiterii acesteia, urma să admită pretenția din data adresării în instanță.

Examinând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat, care urmează a fi respins, din motivele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină

decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Înaintând acțiunea împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț, Nina Bănărescu a solicitat recunoașterea ca fiind ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. B-3/2016 din 03 noiembrie 2016, obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț să-i restituie și să-i achite pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariu mediu lunar achitat adjunctului procurorului raionului Edineț, cu recalcularea acesteia, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului adjunct raional, în funcție, începând cu data de 01 ianuarie 2013, după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016 potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 05 februarie 2016, în vigoare de la 01 august 2016.

Fiind investită cu judecarea prezentei cauze, prima instanță prin hotărârea din 20 februarie 2017 a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Nina Bănărescu. A considerat neîntemeiat, răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. B-3/2016 din 03 noiembrie 2016. A obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite Ninei Bănărescu pensia pentru vechime în muncă reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului adjunct al raionului Edineț. A obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze Ninei Bănărescu pensia pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție începând cu 05 aprilie 2013 după creșterea salariului cu 35% și începând cu 01 august 2016, după creșterea salariului potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare din 01 august 2016), și a respins pretenția Ninei Bănărescu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recalcularea pensiei ținând cont de majorarea salariului procurorului începând cu 01 ianuarie 2013, ca neîntemeiată.

Iar, instanța de apel prin decizia din 13 iunie 2017 a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 22 februarie 2017.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele inferioare corect au apreciat circumstanțele cauzei și întemeiat au concluzionat în sensul temeiniciei parțiale acțiunii înaintate de Nina Bănărescu.

Conform art. 1 alin. 2 al Legii contenciosului administrativ, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său recunoscut de lege, de către o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost pricinuită.

Reieșind din prevederile legale indicate, precum și din dispozițiile art. 2 și art. 3 ale Legii contenciosului administrativ, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie - actul administrativ cu caracter normativ sau

individual, contractul administrativ, nesoluționarea în termenul legal al unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Conform prevederilor art. 6 alin. (2) al Legii cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23 decembrie 2005, persoanele care dețin funcții de demnitate publică (cu excepția celor cu statut de magistrat) au dreptul, pentru activitatea desfășurată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, la un salariu lunar stabilit conform anexelor nr. 2 și 3, care reprezintă unica formă de salarizare a lor.

Reieșind din pct. 1 a notei la Anexa nr. 3, salariile lunare pentru loțiitorii conducătorilor de subdiviziuni din Procuratura Generală se stabilesc cu o reducere de 5-10 la sută față de salariile lunare prevăzute pentru conducătorii respectiv, iar potrivit pct. 3 a notei la aceeași Anexă, salariile lunare incluse în prezenta anexă după data adoptării Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar sau modificate după această dată includ în sine și majorarea salariilor cu 35%.

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Astfel, Nina Bănărescu considerând că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț i-a încălcat dreptul la pensie, dobândită anterior, licit, prin aplicarea obligatorie pentru procurori pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție, s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț prin care a solicitat efectuarea calculării pensiei pentru vechimea în muncă ce îi revine conform principiului legal obținut de recalculare a pensiei începând cu 01 martie 2013 după creșterea salariului procurorului în funcție cu 35 % și începând cu 01 august 2016 potrivit art. 60 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, în vigoare de la 01 august 2016.

Însă, prin răspunsul nr. B-3/2016 din 03 noiembrie 2015 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț i-a comunicat Ninei Bănărescu că, legislația în vigoare nu prevede recalcularea pensiilor procurorilor odată cu majorarea salariului procurorului în exercițiu, pensia fiind indexată pe parcursul anilor 2012-2016, constituind 4 662,85 lei.

Conform art. 45 alin. (1) din Legea cu privire la procuratură nr. 902 din 29 ianuarie 1992, salariul procurorilor și anchetatorilor s-a stabilit în funcție de post, gradul de clasificare și de vechimea în muncă și corespunde salariilor judecătorilor instanțelor judecătorești de gradul de clasificare respectiv, cu o deviere în limita a 5%. Procurorii și anchetatorii dispun de dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele, prevăzute pentru judecători.

Astfel, conform art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, judecătorul are dreptul la pensie conform Legii cu privire la pensiile de asigurări sociale de stat.

Totodată, urmează a reține că, prin hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, au fost declarate neconstituționale art. II și pct. 7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, adică acele prevederi care se refereau la condițiile de pensionare pentru judecători.

Însă, prevederile din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, care se referă la stabilirea pensiei pentru procurori nu au fost declarate neconstituționale și respectiv, ele au rămas în vigoare de la data adoptării și sunt în vigoare și în prezent.

Relevant la caz este și faptul că, prin hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 21 ianuarie 2000 s-a indicat că, la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în legea cu privire la statutul judecătorului. Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului, ca cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

Conform art. 140 din Constituție, legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

Potrivit dispozițiilor art. 28 alin. (1) și alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice. Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale.

La fel, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, a declarat neconstituționale art. II și pct. 7 și 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative” în partea referitoare la art. 46/1 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 „Privind pensiile de asigurări sociale de stat”. Art. II din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 se referă la modificarea art. 26, 31, 32, 321, 322, 323, 33 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului”.

Modificările la normele enumerate au fost declarate neconstituționale integral, în condițiile pre-citate, aceste legi nu se mai aplică nici pentru procurorii pensionați până la 09 iunie 2011.

În această ordine de idei, respingerea cererii de chemare în judecată pe criterii ce nu au forță de convingere poate conduce la încălcarea drepturilor ce decurg din sistemele de protecție socială.

Astfel, Curtea Constituțională în hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011, la aprecierea corespunderii prevederilor legale cu garanțiile dreptului de proprietate, statuate de art. 46 din Constituție, în paragrafele 77-80, cu referire la prevederile art. 4 din Constituție, conform practicii sale, ținând cont de prevederile Convenției Europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a reținut că drepturile care decurg din sistemele de protecție socială, deși nu sunt menționate expres în Convenția Europeană, intră totuși în domeniul său de aplicare, protecția socială fiind precedată în accepțiunea sa largă, cuprinzând asistența socială și cea medicală.

În pct. 79 al hotărârii precizate, Curtea Constituțională a concluzionat că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Or, un asemenea drept social reclamantul l-a dobândit licit, odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă.

În continuare, Curtea Constituțională a conchis că: „aplicativ la prezenta cauză (la sesizările din octombrie 2010 și iulie 2011), un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensie ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei”, susținând că drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă la viitorii procurori (după 09 iunie 2011) cu drept de pensionare.

În ceea ce privește situația procurorilor pensionați până la 01 ianuarie 2004, Curtea Constituțională în pct. 80 din hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 privind controlul Constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, își menține ferm concluziile expuse în Hotărârea nr. 9 din 20 martie 2004 privind declararea parțial neconstituțională a Legii nr. 358 din 31 iulie 2003, apreciind ca inadecvată o paralelă între Legea nr. 358 din 31 iulie 2003, parțial declarată neconstituțională prin hotărârea Curții nr. 9 din 30 martie 2004, și legile contestate în prezenta cauză. Legea nr. 358 din 31 iulie 2003, prin dispozițiile sale, anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați, vizate și în sesizările care fac obiectul prezentei cauze. Astfel, în sensul constatărilor de la pct. 79 supra, Legea nr. 358 din 31 iulie 2003 aducea atingere unor drepturi de proprietate dobândite - pensiilor aflate în plată.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, rezultă că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și respectiv, art. 1 din protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

Un asemenea drept social Nina Bănărescu l-a dobândit, licit, odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă la 17 septembrie 2001, iar drepturile diminuate prin normele Legii nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ca drepturi potențiale sau aleatorii se referă la viitorii procurori cu drept de pensionare.

Astfel, dreptul intimatei Nina Bănărescu cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil, care stabilește expres, că legea civilă nu are caracter retroactiv.

De unde reiese că, instanțele de judecată corect au concluzionat că, răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. B-3/2016 din 03 noiembrie 2016, este ilegal și lezează un drept al intimatei prevăzut de lege.

De asemenea, instanța de recurs ține să menționeze că, prin hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici Curtea Constituțională a reținut: că „Dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social-utile prestate. Pensii pentru vechime în muncă ale judecătorilor, procurorilor (...) au fost obținute prin munca prestată de aceștia. Prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate”.

În acest context Curtea a reținut anterior, că statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridico-organizatoric al organelor în care acestea activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuția acestor funcționari determină faptul, ca statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de funcționari. De aici și necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială. Instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru procurori, la fel ca și pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutului special, căruia trebuie să se supună procurorii, statut sever și restrictiv, stabilit prin lege de către Parlament.

Astfel, nu poate fi reținut drept temei de casare a hotărârilor instanțelor inferioare argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că, drepturile de pensionare a procurorilor sunt reglementate de prevederile art. 46/2 din Legea cu privire la pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, deoarece această normă a fost introdusă prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, pe când Nina Bănărescu a obținut dreptul la pensie începând cu 17 septembrie 2001.

Nu în ultimul rând, Colegiul consideră necesar a menționa că, prima instanță corect a respins pretenția Ninei Bănărescu cu privire la recalcularea pensiei ținând cont de majorarea salariului procurorului începând cu 01 ianuarie 2013, deoarece Anexa nr. 3 modificată prin Legea Parlamentului nr. 37 din 07 martie 2013 este în vigoare din 05 aprilie 2013.

Față de cele arătate se reține că, Curtea Europeană, în cauza Beian vs România, 06 decembrie 2007, având ca obiect similar încasarea pensiei, a

constatat o încălcare gravă a art. 6 paragr. 1 CEDO, pentru că instanțele naționale au aplicat neunitar o practică judiciară, astfel nu au asigurat respectarea principiului siguranței publice și stabilitatea circuitului juridic, adică au permis pronunțarea pe cauze identice a unor hotărâri diferite - diametral opuse.

Totodată, Curtea a menționat că, această practică, ce s-a dezvoltat în cadrul celei mai înalte autorități judiciare din țară, este în sine contrară principiului siguranței publice, care este implicită în ansamblul articolelor Convenției și care constituie unul din elementele fundamentale ale statului de drept (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Baranowski vs Polonia*, nr. 28358/95, paragraful 56, CEDO 2000-111), în loc să-și îndeplinească rolul său stabilind o interpretare de urmat, înalta Curte de Casație a devenit ea însăși sursa nesiguranței juridice, micșorând astfel încrederea publicului în sistemul judiciar (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sovtransavto Holding vs Ucraina*, nr. 48553/99, paragraful 97, CEDO 2002-VII, *Perez Arias vs Spania*, nr. 32978/03, paragraful 70, 28 iunie 2007).

La fel, înalta Curte a reiterat că, este aplicabil speței - „Articolul 14 din Convenție combinat cu articolul 1 din Protocolul nr. 1 „Beneficierea de drepturile și libertățile recunoscute în (...) Convenție trebuie să fie asigurată, fără nicio distincție, bazată în special pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Curtea mai relevă că pe baza articolului 14 din Convenție o distincție este discriminatorie dacă „nu are o justificare obiectivă și rezonabilă”, adică dacă nu urmărește un „scop legitim” sau nu există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat” (a se vedea în special, *Hotărârea Marck vs Belgia* din 13 iunie 1979, seria A nr. 31, pag. 16, paragraful 33).

Analiza celor arătate permit de a concluziona că calcularea și achitarea pensiei pensionarilor pentru vechimea în muncă, pensionați până la operarea modificărilor prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011, în vigoare din 01 iulie 2011, conform condițiilor stabilite de această lege, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, provoacă discriminarea acestora în raport cu alți pensionari, foști colaboratori ai organelor procuraturii, care au obținut câștig de cauză pe aceleași temeieri, având la bază aceleași circumstanțe etc., cât și în raport cu actualii colaboratori ai organelor procuraturii care beneficiază de salarii mult mai favorabile și avantajoase, în situația în care execută atribuții similare celor care au fost executate de către procurorii pensionați.

În mod real, potrivit jurisprudenței CEDO, instanțele fiind sesizate ulterior și pronunțând soluția, nu trebuie să mai repună în discuții constatările jurisdicțiilor anterioare.

Astfel, CEDO a stabilit, că punerea în discuții de către instanțe a unor chestiuni discutate anterior și apreciate public prin pronunțarea unei hotărâri nerevizuite constituie o încălcare a art. 6 paragr. 1 CEDO. Conform hotărârilor CEDO *Todov vs Romania*, *Unedic vs Franța*, *Brumărescu vs Romania*, o nouă

interpretare în defavoarea persoanei, interpretarea contradictorie, ori alta, reprezintă o încălcare a ar. 6 paragr. 1 din Convenție.

Cele supra relatate, în ansamblu atestă faptul că, concluzia primei instanțe menținută prin decizia instanței de apel este întemeiată, având la bază un cumul de dovezi administrate, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, iar argumentele aduse de recurent în susținerea poziției sale, sunt pur declarative și fără un suport legal și probatoriu.

Urmare a celor supra indicate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază critic susținerile recurentului precum că instanțele nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea cauzei, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanță ca stabilite, iar concluziile instanței expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, deoarece acestea contravin constatărilor relatate.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate și legale, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. art. 444, 445, alin. (1) lit. a), 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 13 iunie 2017 și hotărârea Judecătorei Edineț, sediul Central din 20 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Nina Bănărescu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Iuliana Oprea

judecători

Ion Druță

Dumitru Mardari

Dumitru Visternicean

Galina Stratulat